

**Wprowadzenie
do kluczowych aspektów
Konwencji ONZ o Prawach
Osób Niepełnosprawnych**
Rozwój, cel, ogólne zasady i kluczowe koncepcje

avv. Delia Ferri, Ph.D.

Seminarium dla osób pracujących w wymiarze sprawiedliwości
Kraków, 3-4 września 2013 r.

WPROWADZENIE DO KPON ONZ

Rozwój międzynarodowych standardów
w zakresie niepełnosprawności

KPON ONZ: Cel, ogólne zasady i
kluczowe koncepcje

Uwagi końcowe

Rozwój międzynarodowych standardów w zakresie niepełnosprawności

Provisional_Draft_05.08.13

Pierwsze prace

1971	<i>Deklaracja praw osób upośledzonych umysłowo</i>
1975	<i>Deklaracja praw osób niepełnosprawnych</i>

Provisional_Draft_05.08.13

Pierwsze prace

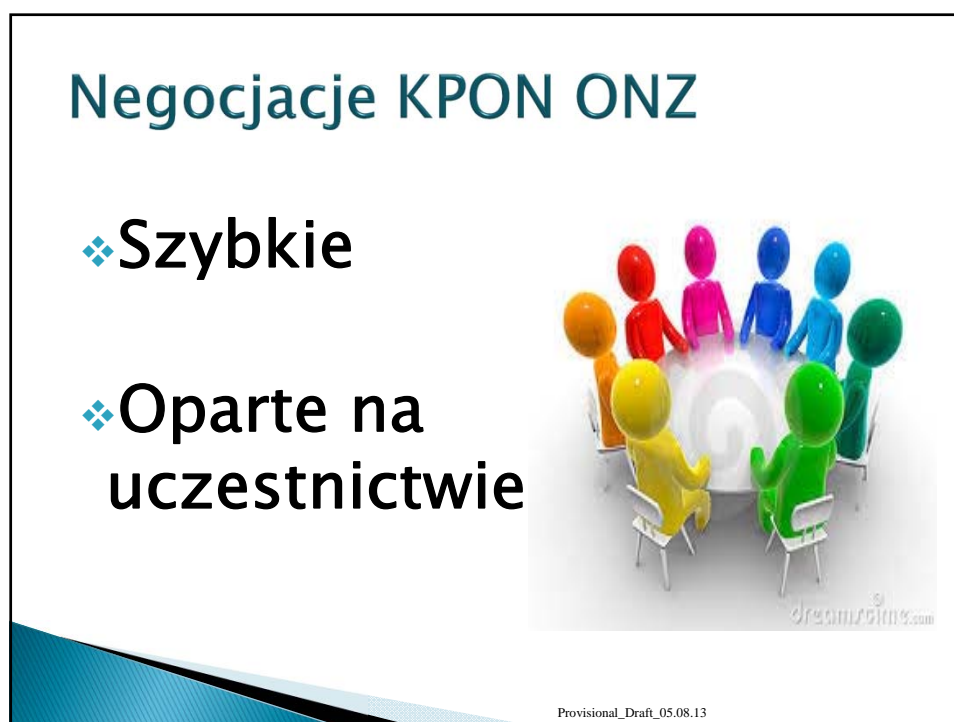
1981	<i>Międzynarodowy Rok Osób Niepełnosprawnych</i>
1982	<i>Światowy Program Działań dotyczących Osób Niepełnosprawnych</i>
1982-1992	<i>Międzynarodowa Dekada Osób Niepełnosprawnych</i>

Provisional_Draft_05.08.13

Standardowe zasady

Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych ONZ zostały przyjęte **w 1993 r.**, obejmują one perspektywę **praw człowieka** i zawierają szczegółowe wskazówki w zakresie **polityki**

Provisional_Draft_05.08.13

KPON ONZ:

- ❖ Data wejścia w życie: 3 maja 2008 r.
- ❖ „Społeczny model” niepełnosprawności
- ❖ Pierwszy traktat o prawach człowieka, który został wynegocjowany, podpisany i ostatecznie zawarty przez UE

Provisional_Draft_05.08.13

Struktura

Cel (Art. 1) i Definicja (Art. 2)

Artykuł o **nowoczesnym** zastosowaniu (Art. 3–9)

Prawa materialne (Art. 10–30)

System **monitoringu i wdrożenia** (Art. 31–40)

Postanowienia końcowe (Art. 41–50)

Provisional_Draft_05.08.13

Protokół opcjonalny

- ❖ 18 artykułów
- ❖ Procedury wzmocnienia wdrożenia konwencji:
 - ❖ Procedura indywidualnej komunikacji (Art. 1 PO)
 - ❖ Zapytanie z urzędu (Art. 6 PO)

Provisional_Draft_05.08.13

Cel, ogólne zasady i
kluczowe koncepcje

Provisional_Draft_05.08.13

Cel

- ❖ Brak nowych praw, lecz kompleksowe ramy ochrony i promowania praw osób niepełnosprawnych (Art. 1 KPON ONZ)

Provisional_Draft_05.08.13

Spółeczny model niepełnosprawności

„Do osób niepełnosprawnych **zalicza się** osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, **w oddziaływaniu z różnymi barierami**, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami” (Art. 1(2))

Provisional_Draft_05.08.13

Spółeczny model niepełnosprawności

- ❖ Koncentruje się nie na rehabilitacji osób z niepełnosprawnością, lecz na **rehabilitacji społeczeństwa oraz otoczenia**

Provisional_Draft_05.08.13

Definicje

„Dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność” oznacza jakiegokolwiek **różnicowanie, wykluczanie lub ograniczanie ze względu na niepełnosprawność** [...] i obejmuje **wszelkie formy dyskryminacji, w tym odmowę racjonalnego usprawnienia**

Provisional_Draft_05.08.13

Definicje

- ❖ Racjonalne usprawnienie
- ❖ Projekt uniwersalny

Provisional_Draft_05.08.13

Zobowiązania ogólne

- Art. 4 KPON ONZ *inter alia* wymaga od Stron: **przyjęcia** środków prawnych, administracyjnych i innych w celu **uchylenia** lub **zmiany** istniejących dyskryminacyjnych praw, regulacji i praktyk; **powstrzymania** się od praktyk niezgodnych z KPON ONZ **zapewniając, że władze i instytucje publiczne działają zgodnie z KPON ONZ**

Provisional_Draft_05.08.13

Ogólne zasady

- ❖ Poszanowanie godności i autonomii jednostki
- ❖ Zakaz dyskryminacji
- ❖ Uczestnictwo i włączanie do społeczeństwa
- ❖ Poszanowanie inności
- ❖ Równość szans
- ❖ Dostępność
- ❖ Równość kobiet i mężczyzn
- ❖ Szacunek dla dzieci niepełnosprawnych

Provisional_Draft_05.08.13

Co oznaczają Zasady Ogólne

Provisional_Draft_05.08.13

Godność i autonomia

- ❖ Art. 12 (Równość wobec prawa)
- ❖ Art. 23 (Poszanowanie domu i rodziny)
- ❖ Art. 18 (Swoboda przemieszczania się i obywatelstwo)

Provisional_Draft_05.08.13

Niezależne życie

- Art. 19 uznaje prawo osób niepełnosprawnych do **niezależnego życia i włączenia w życie społeczne**

Provisional_Draft_05.08.13

Równość i niedyskryminacja

Zakaz dyskryminacji

Poszanowanie odmienności i akceptacja osób niepełnosprawnych jako element ludzkiej różnorodności i humanitarności

Równość szans

Równość kobiet i mężczyzn

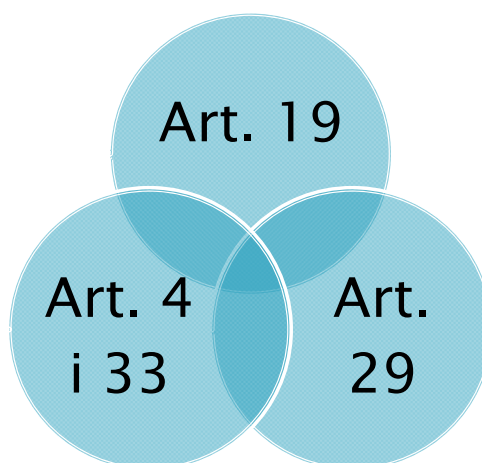
Provisional_Draft_05.08.13

Dostępność

„Dostępność” oznacza, że osoby niepełnosprawne mają dostęp, na równi z pozostałymi, do **środowiska fizycznego, transportu, informacji oraz komunikacji**, w tym do technologii i systemów informatycznych i komunikacyjnych oraz do innych **udogodnień i usług** powszechnie dostępnych lub zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich (Art.9)

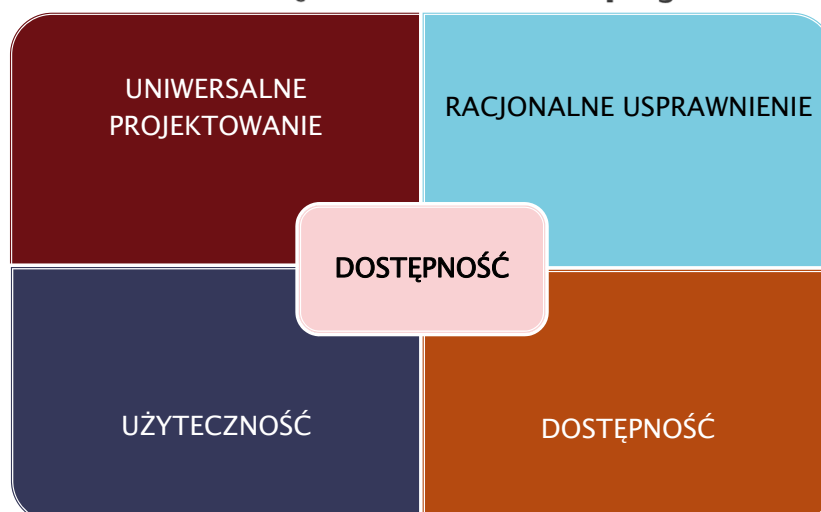
Provisional_Draft_05.08.13

Uczestnictwo i włączanie do społeczeństwa

Provisional_Draft_05.08.13

Powiązane koncepcje

Provisional_Draft_05.08.13

Dostępność

**Prawa dotyczące dostępności w
KPON ONZ mają za zadanie
ułatwić dostęp w sferze
publicznej i prywatnej**

Provisional_Draft_05.08.13

Uwagi końcowe

Provisional_Draft_05.08.13

Wyzwania

- ❖ Nowość
- ❖ Status w krajowym porządku prawnym
- ❖ Umowa mieszana UE

Podejścia praktyczne

- ❖ **Ramy odniesienia** względem których dokonuje się oceny prawa krajowego
- ❖ **Spójna wykładnia**

**DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ**

avv. Delia Ferri, Ph.D.
delia.ferri@hotmail.it